

אלן של יצחק

שהוא מתחרט על מעשה העקידה לפי שהעקדיה גרמה לו שיאבד את אשתו הצדקה. ובזה נתרץ גם את קושיתנו השנייה על סדר הכתובים, כי דבר התורה היא לנוקט את הדבר העיקרי תחילה – “לְסַפֵּד לְשָׁרָה”, ורק אחר כך אמרו “ולבכotta”.

עם מות שרה, עוברת התורה לתינור מופרט של בחירתה והבהתה של רבקה להיות לאשת יצחק. אברם שגר בהוצאה שעלה בארץ ישראל, מעוניין היה להשתקע בארץ ולהתגורר בה. לבאורה, אין לך דרך טובה יותר להתאזור במקומות, ולהשפיע על דרכיו מאשר שידוכין עם אנשי המקומות, ואברם יכול היה להתחנות במלכי הארץ ונכדיה. דבר זה ניתן ללמידה הנו מהגר שפחחת שרי, שהייתה בתו של פרעה ונסירה להיות שפהה בביתה של אברם, והוא מדבריהם של בני-הנִּתְחָרֶת כאשר בא אברם לזרוש אחותו קבר: “ישֵׁא אֲלָקִים אֲפָא בְּתוֹכָנוּ”. אך אברם לא שט ליבו לכל אלה, בנוטה כנען באמינו נפטר בהיותו בן 175 שנים, ויש להבין מហמת הכהן עלי, אשר אָנָּנוּ יושב בקרבו. “לְאַתָּקָח אֲשָׁה, לְבָנִי, מִבְּנֹת הַכְּנָעָנִי, אֲשֶׁר אָנָּנוּ יֹשֶׁב בְּקָרְבָּנוּ”. (כ"ד, ג'), מזהיר אברם את אליעזר עבדו.

לכראה תוספת המילים: “אֲשֶׁר אָנָּנוּ יוֹשֶׁב בְּקָרְבָּנוּ”, נראית מיותרת, וכי לא די היה לומר: לא תיניח אישת לבני מבנות הכנענים? מפרש האור החיים הקדוש שהסתפק באלה להסביר לאileyur את גודל השחתתם של בני הכנענים, שאפלו אברם אבינו בקרובם הם לא הושפעו ממן לטובה. למרות שהצלחתי בעבר בקשר לארחים, אומר אברם, לאירוע לא הצלחתי להשפיע על הכנענים לשנות את דרכם על אף “אֲשֶׁר אָנָּנוּ יוֹשֶׁב בְּקָרְבָּנוּ”, שכן “לא-תקח אֲשָׁה, לְבָנִי, מִבְּנֹת הַכְּנָעָנִי”, כי אין לי כל סיכון לשנותה ולהchnerה. על כן, מבקש אברם מעבדו הנאמן: לך, אליעזר, לארים נהרים, והבא שם אישת לבני, אישת לעם ישראל.

שתי ארצאות זו ולזו, שסטומות נקראת בשם ארם-נהרים, ואחת בשם ארם צובה. ארם נהרים נקראת כך על שם שמי שוכנת בין שתי נהרות. בארץ ארם נמצאת העיר חרן שם התגורר אברם אבינו בעבר, שם התגורר נחורה אח' אברם, וכן בתואלה ולבון בן, ולשם הך אליעזר נמצא את רבקה כאשה ליצחק, ושם הך יעקב למצואת זיוונו, רחל ולאלה).

וכך, ברוח החינוך שקיבל בבית אדוננו, אליעזר מגע אל ארם נהרים, אל עיר נחורה, הוא מבירך את עשרת הגמלים, “מְחוֹזֵל עַלְיָר אֶל בָּאָר הַפְּנִים, לְעֵבֶר, לְעֵת צָאת הַשְׁאָבָת” ונוסח תפילה:

וַיְהִי הַעַר, אֲשֶׁר אָמַר אֱלֹהִים הַתִּי-נָא בְּדַךְ וְאַשְׁתָּה, וְאַמְرָה שְׂתָה, וְגַם-
גָּמְלִיד אַשְׁקָה-אַתָּה הַכְּחַת, לְעֵבֶד לִיצָּחָק” (כ"ד, י"ד)
רש"י: “אתה הַכְּחַת” – ראויה היא לו, שתאה גומלת חסדים, וכדי LICNESS-
בבietenו של אברם. דהיינו אם הוא יעשה חסד ובהבטחה לוזלת-
היא יכולה להסתפח לבית אברם ולהישנא ליצחק.

בדבורי רש"י אלו למדים אנו על חשיבותה של מידת גמилות-חסדים המשמשת כמו 'אשרת נסיכה' לאומה היהודית, זרע אברם אבינו, ומהוות סימן היכר להיות האדם בן לאומה הנבחרת, בדברי הגמara (יבמות עט, א): שלשה סימנים יש באומה זו, הרחמים, והבישנין, וגומלי חסדים.

כדי לצוד לאורים של דברי רש"י אלו, ולעורר את הלב, נביא מעט דוגמאות ומוסגים של גmilot chasidim:

קרא פעם מרן הגאון רבינו יצחק סולובייצ'יק זצ"ל, גאב"ד בריסק, לבנו רבוי משולם דוד זצ"ל, וביקש ממנו שישיגו את הנגרא וילך לדס"ר עניון מסויים הנוגע למילوت חסדים. רבבי, מפני מה היו צרכיהם לומר לו שישיגו את מרן הגראי"ז ושאלו: גרא פעם מרן הגראי"ז ייש מספיק אנים שאים לומדים שהיו יכולים לשולחן!

וניה להם מדור מידת החסד והצדקה של הגאון רבבי איליהו חימי מיזול זצ"ל דינו על נודל מידת החסד והצדקה של רבבי איליהו חימי מיזול זצ"ל מלודז', שהה חייב מאות אלף רובלים מהה שולחה עבורה צדקה, ואמרו הדיניים לרבי חיים שכל ענייני הצדקה גורמים לרבי איליהו חיים לביטול תורה. עס האבא ואמר: רב שאיינו יודע לsegor את הנגרא כדי לעשות טובה ליהודי, איזי אפילו בזמו שהגמרה שלו פתוחה - היא באמות סגורה. וכמו כן להיפיך, רב ששסגור הגמורה כדי לעשות טובה – איזי אפילו בשעה שהגמרה סגורה היא גם פתוחה!

פעם שאל חסיד אחד את הרה"ק ה'אמר'י חייט' ז"ע על בחור פלוני שהצעיו ל' כשיידן. אמר לו הרה"ק 'בעל מידות טובות' הוא, ותדע שזה העקר, כי הנה אף לאחר שראה אליעזר שעלו המים לקראתה לא התפעל מכך וביקש לראות מידותיהם אם טובותם ואם בעלת חסד היא כי זה עיקר גודלו של אדם. ואמרו חכמים: כי ה'ሞפטים' מעשי ה'המה, ואילו שבירת המידות – גיעתו של אדם הוא. (בשם הרה"ק מקוזמיר זע"א)

ב"ב חשוון	כניסת שבת	כניות שבת
וירושלים	מאה שנה ועשרים שנה ושבוע שבוע שבוע שבוע	וירושלים
ת"א	15:15	17:17
תיפה	16:18	17:15
באר שבע	16:05	17:18

פרשת “חיי שרה”

בגיל מאה עשרים ושבוע שנים, הולכת שרה לעולמה.

“וַיְהִי חִי שָׁרָה, מֵאָה שָׁנָה וְעֶשֶׂרִים שָׁנָה וְשָׁבַע שָׁנִים--שְׁנִי, חִי שָׁרָה.” (ב"ג)

ואומר המדרש (בראשית רבה נח, א): “וַיֹּדַע הָיָי תְּמִימִים וַנְחַלְתָּם לְעוֹלָם כְּשָׁנּוּתָם תְּמִימִים - בַּת כִּי כְּבָת זִי לְנוּ בַּת קִי כִּי כְּבָת עֶשֶׂרִים שָׁנה לְחַטָּא”.

ומפרש רשי' מודיע כפלה התורה בלשונה “וַיֹּהִי חִי שָׁרָה”, ושוב “שְׁנִי חִי שָׁרָה”? מלמד ש”כלום שיוון לטובה”.

ואמר הגה' י"צ' רב שמוآل אחרן יודלביץ צ"ל, בספרו 'מעיל שמואל' על התורה: לפvíiscal העת הייתה חוקרת ומ Chapman כאברהם מי הוא הבורא האמתי של העולם, ובמשך כל אותו הזמן לא פסקה מלהתנקות אחר קסם סוד הבראה, על כן, הטיב שיק להגדיר את כל ימי חייה שיוון לטובה.

ובהמשך זה כותב החתם סופר זי"ע: בסוף הפרשה נאמר (כח, ז) שאברהם אבינו נפטר בהיותו בן 175 שנים, ויש להבין מודיע אברך אברם ימים יותר מאשר רשי' שאצל שרה היו כל 127 השנים שווים ובעת דיבורו בן כהוות! ואולי היה ראוי ששרה תחיה יותר מזמן?

אל ההירוץ הוא, לפvíiscal אמרו חז"ל (ב"ג צח, ג) שאברהם אבינו הכיר בוראו בהיותו בן 48 שנה, ולפי חשבו זה נמצא שמאיל 48 עד ג"ה חן בדיק

127 שנים בסיסם הבהיר אברם את בוראו, ורק חיים אלו נחשבים לחיים.

לכן כתוב רשי' שאצל שרה היו כל 127 השנים שווים לטובה, ובעת דיבור הקב"ה לאברהם בפרשת “וירא”, אברם היה טפל לשירה בנבויות!

ויתמַת שָׁרָה, בְּקִרְתַּת אַרְבָּעָה הוּא בְּבָרוּן-בָּאָרֶץ בְּגַעַן; וַיָּבָא, אַבְּרָם, לְסַפֵּד לְשָׁרָה, וְלְבָטָה”. (כ"ג, ב')

אברהם עולה מבאר שבע – שם נתעכט בחזרתו מהעקדיה בהר המוריה, אל חברון, כדי לسفוד לשירה ולעסוק בקבורתה. הקשו המפרשים, מודיע הכהן של “וַיְלַבְּפָתָה” הוא כ"ג צוירא? ומודיע כתוב מקודם “לسفוד לשירה” ורק אח' כ"ג “לבבותה”, והרי הבכי קודם להספד?

וביאר בעל “קְתַלְתַּת יְצָחָק” ע"פ מה שכתוב בפרק דרבי אליעזר (פ' ל"ב): “לאחר העקדיה בא השטן לשירה ואיל: “אי שרה לא שמעת מה שנעשה בעולם”. אמר לה: “לקח אישך חזקון לעיר ליצחק והקיבו לעולה והנער בוכה ומילל שלא יכול להינצל” מיד התחלת בוכה ומיללת. ופרחה נשמה ומתה. בא אברהם אבינו מצאה שmetaה, שנאמר “וַיָּבוֹא אֶבְרָם לְסַפּוֹד לְשָׁרָה וְלְבָטָה”, מה hic ב', מהר המוריה”.

ודברים אלה של הפרק דר' א' צרכים ביאור, שהרי ידוע שגן השטן הוא שלוחו של מקום, ומה רצה השטן משרה לאחר מעשה העקדיה, מודיע הבעית את שרה?

מבאר בעל “יְלִקּוֹת לְקָח טוֹב”: ידוע שעל כל מצוה שאים עשו לו שכר; וכן וזה אם יותא ויעבור עבירה יקבל את עונשו. ברם, כאשר אדים תורה על הראשונות, אז אין הקב"ה משל לו שכר עבור המצווה כדכתיב ביחסן (לא) “אַזְקָת הַצְּקִיק לְאַתְּצִילְנוּ בְּיָמֵינוּ פְּשֻׁעָו”, וביאורו חז"ל במסכת קידושין (ד"ג, ב), “דְּהַחְוֹא בְּתוֹאָה עַל הַרְאָשׁוֹנוֹת”. כלומר: כשם שהתשובה מוחרקת את העבריה, והחורתה מעוקם הלב עוקרת את העבריה - והוא הדין כשמחרת על המצווה שעשה, והחומרת על עונשו. וכך, אם אחרי קיום מצווה כלשהי בא אדם לידי בזיוון או להפסד ממש וצדדי, עליו לדעת שמעמידים אותו עכשו בנסיון, שכן הוא דרכו של היצה"ר שכאשר אינו מצליח למנייע את קיום המצווה, הוא מנשך לגורום שיתחרט אח' כ' על המעשה הטוב שעשה ויפסיד את מלא שכו.

נמצא לפ"ז שעושי מצות עמודים בפנוי שני ניסיונות, האחד קודם עשה שאוז בא השטן ומנסה בכל מני דרכם למנוע את עצם קיום המצווה; והnisyon השני הוא אחורי שగבר על יצרו ועשיה המצווה - גם אז בא השטן לגרום שיתחרט ויעקור עי"ז את המצווה למפרע.

גם בעקבית יצחק אנו מוצאים את שני הניסיונות האלה. בדרך לעקידה הרבה השטו בניסיון הגדול הזה. כשהראה שהחדר לא עללה בידו פנה אל הדריך אברם בניסיון הגדול הזה. כשהראה שהחדר לא עללה בידו פנה אל הדריך השניה וניסיה להביא את אברהם לידי חרטה. בטוח היה היצור שאם ימיה את שרה, יתחרט אברהם על שעמד בניסיון העקידה ויתהא על הראותו. לדעת בעל “מכtab מואליהו” (ח"ד עמ' 245) הניסיון הגדול בווואר בח' אברהם אבינו היה דוכא כשזה מעהקיידה ומצא שmetaה עליו שראה אשתו.

כך אברהם שהתמצוּת בתcheinות השטן ומיזמותיו, עמד גם בניסיון הזה. ע"פ' שהיה באבל גדול, תחילת הלך לسفוד את שרה, לולמר בספר מעשיה הטובים, הבלתי על צערו ומעת בכבי. רמזו לכך נתנה התורה בכתובת “ולבבותה” בכ"ג צוירא. שכן ידע אברהם שאם יראו מהרבה בכבי יאמרו

בתב ה'חפץ חיים' צ"ל, שעשיית חסד היא "עיקר העיקרים ומאות צרכיך להיזהר שלא יחסר לו מידת החסד איפלו יום אחד מימי חייו"

בזמן עשיית חסד עם הזולות, כל אדם מרגיש תעונג אמייתי, סיפוק מופלא זהו טעם האשר! החסד הופך אותו לאנשים טובים יותר, כי כאשר אתה חושב על הזולות, אתה הופך מאדם המורוכ בעצמך – לאדם שופע. ומהי התוצאות?

הרב דסלר צ"ל מגדיר זאת במילות זוהב: "ኒיצוץ אחד של חסד אמיתי, יכול להצליל מיקאה, משנאה, מגואה, ולפעמים אפילו מתאותה".

ביצד עשיית חסד מעודנת את המידות?

משום שעשיית חסד וקינאה הם שני הפקים, וכשמתגבר החסד נחלש השני. ובאותו אופן גם השינאה והגואה מאבדות מכך מול החסד, כי כשהאתה גותן ומונעך – אתה אהוב ולא להתנשא.

רבי ישעיה ברדקיה היה מגדולי ירושלים, וחיה לפניו כמאתיים שנה. רבים היו מחרירים לפתחו לקבל עצה ותוsieה ולהתברך מפיו, אף גויים וربים העריכו, ורחשו כבוד רב לרבי ישעיה ולברכו, ומוספר על קיסר אוסטריה, שבעת חוליו שלח אליו שיטפלל בעדו בכותל המערבי. מעשה באביו אחד מעוני ירושלים, שהופיע בפניו ביום שישי והתאונן על מר גורלו, וכי ביתו ריק מכל ואין לו מעות לknות צורכי שבת. פשפש רבי ישעיה בכיסיו טلطל את קופת המעות שעמדת על שלו חנו, אך מאומה, כסף אין, שלוון השבת בביתו של רבי ישעיה כבר היה עורך לכבוד שבת ועליו שני פמותות מסוף טהור, נטל את דברי ישעיה את אחד הפמותות, ונתנו לעני שימכרנו בכיסף יקנה לעצמו צרכי שבת, שמה העני שמחה מרובה הזהה לרבי ישעיה ואך רץ למוכר את הפמות.

חלפו שבועות מסוף והנה שוב העני בדلت, ושוב הוא מספר על עניותו ועל כך שבתו ריק מכל, וכסף לצרכי שבת אין, אלא אומר ודברים נוטל מקבל את הפמות בשמחה ורץ את הפמות השני ומוסרו לעני, שמצדו מקבל תמורה את צרכי השבת. לא ארכו הימים, וגם הכסף שקיבל תמורה הפמות השני אזל, ולא יפנה עכשו? חשב העני לעצמו, ומיד שם את פעמו כבראונה בימה לכללו, ולפיקח נטל את כובע השבת שלו וננטנו לעני כדי שוגם אותו ינסה למוכר ויעשה ממנו מטעמים לכבוד שבת, אך הלה שכבר הרגיל בפמותי כסףicus מאייד על רבי ישעיה, נטל את כובעו והחל לחובות בפניו של רבי ישעיה עם כובעו. אמר רבי ישעיה לעצמו, אם כך הוא נהוג בודאי שרבו צרכיו עד למעלה מן הראש, נטל את רבקה "וְאֶבְיוֹן הַיּוֹם אֶל הָעֵינִים", חזרו הילדים לפניו רbens על דברי רשי. שכותב "היום יצאתי והוים באתי מכאן שкопצתו לו הדרך". שאיל ילד ידען האליאן וויאמיינו לו?

לא ארכו הימים, וגם הכסף שקיבל תמורה הפמות השני אזל, ולא יפנה עכשו? חשב העני ואחzo בה בעדינות ונעימות ואמר לו: "אחוי יידי, הבה נצעיד ביד וננסוף עבורך כסף לצרכי שבת קודש!!!"

אבא ה'iom, אל-ה'עיו; ... ("כ"ד מ"ב")

ומפרש רשי: "היום יצאתי והוים באתי מכאן שкопצתו לו הארץ". מסופר על הגאון הקדוש רב שבותי כהן זיע"א בעל הש"ץ, שעוד בימי יולדתו ניכר היה בחירותו שכלו ובתפישת המהירה. בהיותו בן ארבע שנים והוא ישב בחדר עם שאר התינוקות החוזרים על פרשת השבע, פרשת חמי שרה עם פירוש רשוי. כשהגיעה לטיספורו של אלישע עבר עד אברחים, שסיפר להורי רבקה "וְאֶבְיוֹן הַיּוֹם אֶל הָעֵינִים", חזרו הילדים לפניו רbens על דברי רשי. הקדוש, שכותב "היום יצאתי והוים באתי מכאן שкопצתו לו הדרך". שאיל ילד לא ליאמיינו לו?

מלמד התינוקות לא ידע מה לענות על שאלה זו. קפץ שבתי הפעוט והשיב, והלא לפני מספר פסוקים כתוב מה שישbir פסוק ל"ו" יונתך שרה אשית אדני בון, לאדני, אחרי, זקנחתה; ויזקון-לו, אט-קל-אש-לו". ומפרש רשי שטר מתנה הראה להם, והרי מותך שטר המתנה שנכתב בו ביום, יכול היה האליעזר להוכיח להם אמיתיות דבריו שкопצתו לו הדרך.

ויענו לבן ובתואל ואמריו, מה? יצא דבר; ("כ"ד נ")

ברפרשת חמי שרה התרורה מארכיה ומספרת בפרטיו כיצד מצא אליעזר עבר אברחים את רבקה כאישה לייצחק, ולאחר מכן זורמת ומספרת את אותו פרטום כשהעפם אליעזר אמר אוטם לבתואל ולבן.

על כך אמר רשי: "אמיר רבא אחא: יפה שיחתנן של עבדי אבות לפניו המקומות מתוறתן של בנים, שהרי פרשה של אליעזר כפולה בתורה, והרבה גופי תורה לא נתנו אלא בرمיזה".

ופירשו חכמים: את כל כוחו, ריכזו אברחים אבינו במאץ לגורים לכל Bai, וולם להאמין ולאהוב את ה' יתברך, וכך גם לימד את אליעזר עבדי, וכשהאליעזר מדבר עם בתואל ולבן שהיה ש��עים בעבודה זרה, הוא מספר להם בלשונו "וְאֶבְיוֹן הַיּוֹם, אל-ה'עיו; ... נָאֵךְ אֲשֶׁר-מִצְטָה, לְה"; ואברהם, את-ה' אלקי אדני אברחים, אט-קל-ה'אדים".

לא מצליח, אשר המני בדרכך אמת...". לשון זו, של אמונה ברורה בברוא יתברך, מביא את בתואל ולבן ממעמקי העבדה הורה לה הם סוגדים לומר: "ויענו לבן ובתואל ויאמרו, מה? יצא דבר ה'...".